

Vallda Sn
Ha

BESLUT

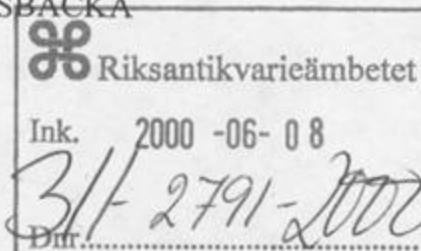
L1736 1(4)

2000-05-26

221-16402-97

Delgivningskvitto

Kungsbacka Metodistförsamling
Gertrudsgatan 4
434 32 KUNGSBACKA

H 028 (religiöusutömming)
A 061 (frikyrka...)

**Byggnadsminnesförklaring av metodistkapellet Bethel, Lunna 11:5,
Vallda socken, Kungsbacka kommun**

BESLUT

Länsstyrelsen förklarar med stöd av 3 kap 1 § kulturminneslagen (1988:950) metodistkapellet Bethel, Lunna 11:5, Vallda socken, Kungsbacka kommun, för byggnadsminne. Med stöd av 3 kap 2 § samma lag meddelar Länsstyrelsen nedanstående skyddsföreskrifter:

1. Byggnaden får inte rivas, flyttas eller till sin exteriör ombyggas eller på annat sätt förändras.
2. I byggnadens inre får inte sådana åtgärder vidtagas som innebär ingrepp i byggnadens stomme eller planlösning.
3. Ingrepp eller förändringar får inte göras i fast inredning såsom predikstolsaltare, altartavla, bänkinredning, eldstäder, snickerier, golv, tak, fönster etc.
4. Byggnaden skall underhållas så att den inte förfaller. Vård- och underhållsarbeten skall utföras på ett sådant sätt att det kulturhistoriska värdet inte minskar. Underhållet skall ske med material och metoder som är anpassade till byggnadens egenart.
5. Det område som utgörs av fastigheten Lunna 11:5 får inte ytterligare bebyggas eller på annat sätt förändras. Området skall hållas i sådant skick att byggnadens utseende och karaktär inte förvanskas. *Bilaga 1*

Länsstyrelsen lämnar råd och anvisningar ifråga om underhållet av byggnaden och vården av det kringliggande området.

Om det finns särskilda skäl får Länsstyrelsen enligt 3 kap 14 § lagen om kulturminnen mm lämna dispens från ovan nämnda skyddsföreskrifter.

2000-07-01. Beslöt...
An. Bergfast
BH - reg. 5 UT/maj

2000-05-26

Detta beslut kan enligt 3 kap 19 § kulturminneslagen överklagas hos länsrätten, se bilaga 2.

BAKGRUND

Fråga om byggnadsminnesförklaring av metodistkapellet Bethel väcktes 1997-10-27 av Kungsbacka metodistförsamling.

Underrättelse har skett genom skrivelse till inskrivningsmyndigheten vid Varbergs tingsrätt 1997-11-24.

Underrättelse med beskrivning, dokumentation och förslag till skyddsföreskrifter har tillsänts Kungsbacka metodistförsamling 1999-11-23. Kungsbacka metodistförsamling har i skrivelse 2000-03-17 meddelat att de inte har några erinringar mot de föreslagna skyddsföreskrifterna.

Ärendet har även 1999-11-23 remitterats till Kungsbacka kommun och riksantikvarieämbetet, samt 1999-12-14 till Hallands läns museer, Landsantikvarien. Riksantikvarieämbetet har i skrivelse 2000-01-04 förklarat att metodistkapellet har "ett så stort kulturhistoriskt värde att en byggnadsminnesförklaring är väl motiverad". Landsantikvarien har i skrivelse 2000-03-03 inte haft något att erinra mot förslaget.

Kungsbacka kommun har inte avgett något svar på remissen.

BESKRIVNING

Metodistkapellet Bethel i Vallda är en av landets äldsta frikyrkobyggnader och en av de första i Sverige inom metodismen. Vallda och Släp i norra Halland kom att bli ett av metodismens tidigaste fästen i Sverige. Kapellet är mycket välbevarat och i stora delar i ursprungligt skick sedan det uppfördes 1872.

Kapellet är beläget på en bergshöjd sydväst om Vallda kyrkby. Det är uppfört av timmer och klätt med locklistpanel. Knutlådorna är inklädda och bildar tillsammans med enkla, dekorativa träpilastrar en symmetriskt indelad fasad. De höga fönstren är målade i engelskt rött och fasaden i ljust gult. Saldeltaket är relativt flackt och täckt med grå profilerade asbestcementskivor.

Metodisternas kyrkoordning föreskrev att kyrkorna skulle byggas enkla och snygga. Rörelsens teologiska och liturgiska inriktning ställde vissa krav på utformningen av kyrkorummet och dessa särdrag återfinns i de flesta metodistkyrkor och kapell.

2000-05-26

Metodistkapellet i Vallda speglar denna metodistiska tradition. Kyrksalen är enkel och värdig i ljusa färger, har enkla träbänkar och ett tunnvalvt tak.

Ett av de mest karakteristiska dragen i kyrkorummet är det kombinerade predikstolsaltaret. Altarmålningen är utförd 1873 av John B Svedholm och placerad bakom predikstolsaltaret.

Innanför kyrksalen ligger lilla salen, tillkommen 1942 då två mindre rum i pastorsbostaden slogs ihop. Den gamla pastorsbostaden innanför lilla salen består idag av ett rum och kök med bevarad kakelugn och murad köksspis.

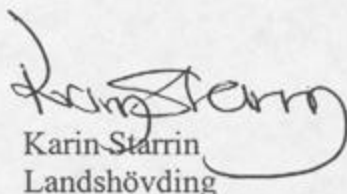
KULTURHISTORISKT VÄRDE

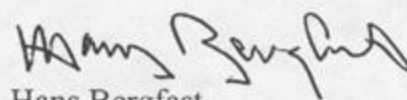
Metodistkapellet Bethel speglar den tidiga frikyrkorörelsens och metodismens etablering i Sverige och dess verksamhet i norra Halland. Kapellet är ett dokument från tiden för folkrörelsernas etablering men speglar även kampen för religionsfrihet. Kapellet ovanligt välbevarade arkitektur och inredning utgör ett exempel på metodismens kyrkobyggnadsideal och hur dessa efter internationella förebilder omskapats i traditionella svenska material.

Länsstyrelsen anser att metodistkapellet Bethel i Vallda är "synnerligen märkligt" enligt 3 kap lagen om kulturminnen m m (1988:950) och att kapellet därmed skall förklaras för byggnadsminne.

Beslut i detta ärende har fattats av Länsstyrelsens styrelse. I beslutet deltog landshövding Karin Starrin, ordförande, jämte ledamöterna Sven-Eric Lorentzon, Gunilla Wenander Grönvall, Thomas Jönsson, Jan Börjesson, Gunnel Bengtsson, Karl-Gunnar Svensson, Gösta Gustafsson, Bengt Ekberg, Hans-Inge Sjögren, Maj-Britt Rane Andersson, Inger Johansson, Alf Eriksson, Hans Webeck samt tjänstgörande suppleanten Inge Gustavsson.

I beredningen av ärendet har även deltagit länsråd Erik Österberg, rättschef Per Widell, länsantikvarie Mats Folkesson och antikvarie Hans Bergfast, fördragande.

Karin Starrin
Landshövding

Hans Bergfast
Antikvarie

2000-05-26

Bilagor:

1. Karta över Lunna 11:5
2. Hur man överklagar

Kopia:

Riksantikvarieämbetet, kulturmiljöavdelningen
Hallands läns museer, Landsantikvariern
Hallands läns museer, museet i Varberg
Kungsbacka kommun, byggnadsnämnden
Kungsbacka kommun, kulturnämnden
Halländska hembygdsrådet
Nordhallands hembygdsförening
Vallda hembygds-gille
Rune Grill
Distriktsföreståndare Ragne Fransson
Länsledningen
Plan och bostad
Livsmiljö
PW, MF, MFR, HB, MJ
BM

KARTA

över lägenheten

Bethel

avsöndrad från 1/2 mantal litt. L 3

Lunna Nr 77

uti Vallda socken, Fjäre härad

HALLANDS LÄN

upprättad år 1919 av

Anders Oldenburg

Lantmätare.

Enligt av mig verkställd uträkning utgör lägenheten Bethel 0,111 hektar. Vid år 1850-52 för-
 mittat och sistnämnda är den 29 december fast-
 ställt lagen skifte ä alla ägarna till Lunna by
 uti Vallda socken, erhöll 1/2 utaf litt L 3 Lunna Nr
 77 tillsammans 24,9433 hektar, och är som ifråga-
 varande lägenhet således närmast 1/225 av
 stamhemmanet. Salluberg den 17 febr. 1919

Anders Oldenburg

